

פרשת ויצא

תשפ"ג

גליון צ"ז

"כה תאמר" - אמירה רכה, רק ככה משפיעים בבית...

מ"ה למעשה התחזקות בעבודת ה'...

לע"מ מ"ה הרב אסף מירון
ג' הרבני אסף קרלין, וכל בתי ישראל

זה, אך עדיין היה זה בית אביהם. הוראה זו הן שמעו מיעקב ולא מהקב"ה כמו שהוא שמע, וטבע האדם שכשמנחיתים עליו ציווי בלא להתייעץ עמו, עלולה להתעורר בו התנגדות גם אם הדבר טובתו.

על הפסוק "נעשה אדם" (בראשית א, כו) מבאר רש"י, "ענוותנותו של הקדוש ברוך הוא למדנו מכאן, לפי שהאדם הוא בדמות המלאכים ויתקנאו בו, לפיכך נמלך בהם... לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומידת ענוה, שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מהקטן".

גם יעקב העניו לא הסתפק בכך שתסכמנה לציווי, כי אם השתוקק שתהינה מאושרות ושמוחת בקיומו. לשם כך האריך יעקב בהקדמה ארוכה ובשמיעת דעתו. על כן אין פלא שלמשמע בקשתו ענו לו שתייהן פה אחד "ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו? הלא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכול את כספנו... ועתה כל אשר אמר אלקים אליך עשה" (בראשית לא, יד-טז). מבאר הספורנו על המילד "העוד לנו" וזו לשונו, "איך תחשוב שיקשה לעניו להיפרד מאבינו?". תגובתן הנלהבת היא תוצאה ברורה של אריכות דברי יעקב אבינו. מתברר שלא הייתה זו אריכות, אלא כל מילה הייתה במקומה...

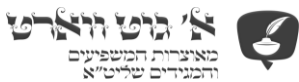
מפרשה זו מלמד רבנו השל"ה הקדוש יסוד גדול ובסיסי בחינוך ובשלום בית, בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים". וזו לשונו, "אין ראוי לאדם, שכירצה דבר מה מאנשי ביתו, שיכריחם על צד האונס והניצוח, אף כי הוא מושל בהם. אבל ישתדל לפנות אותם על מה שירצהו, בתכלית מה שאפשר, כדי שיתעוררו לזה מעצמם. כי זה הוא יותר טוב משיעשו זה על צד האונס וההכרח. ראה כמה הרבה יעקב דברים עם רחל ולאה, כדי שיתרצו בטוב לב, ואף על פי שהקדוש ברוך הוא ציווה לו שישבו לביתו".

בפרשה שלנו מצווה ה' את יעקב אבינו לשוב מבית לבן אל ארץ אבותיו, "ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך" (בראשית לא, ג). הוראה זו היא בשורה טובה ומשמחת. יעקב ציפה לשעה זו בכל שנות הסבל הנורא תחת חסותו של חמיו הנבל והרמאי, אשר היתל בו ללא הרף.

יעקב אבינו קרא לנשותיו לבשר להן את הבשורה הנכספת. ולמרב הפליאה, במקום לבשר מיד את הבשורה, לקחן לשדה למקום שקט, שם האריך בתיאור מקיף וארוך את מסכת הקשיים וההתעללויות שחוה מאביהן לבן במהלך שנות עבודתו, "ויאמר להן ראה אנכי את פני אביכן כי איננו אלי כתול שלשם" וכו', תיאור המתפרש על פני תשעה פסוקים. התנהגותו של לבן אביהן היתה מוכרת להן ולא היה בתיאורו כל חידוש. ובכל זאת רק לאחר התיאור הנרחב, סיפר להן על ציווי ה' לעזוב את בית לבן.

הדברים צריכים עיון רב, וכי אם היה יעקב אומר לנשותיו הקדושות שהקדוש ברוך הוא ציווה לעזוב, האם היו מפקפקות חלילה?! הרי ודאי היו מצטרפות אליו בשמחה. אם כן מדוע היה צריך יעקב להאריך כך? בתורה הקדושה אין ולו אות אחת מיותרת. ויותר מכך, תלי תלים של הלכות נוסחו ועוצבו על ידי חז"ל מתוספת אות אחת בלבד. ואם כך מתעצמת השאלה, מדוע התורה מאריכה כל כך לתאר שיחה אישית שהיתה בין יעקב לנשותיו על כל פרטיה? מה אה הדבר ללמדנו? ובאיזה אופן נוגע הדבר לכל יהודי באשר הוא?

מלמדנו הוא הגר"א דסדר זצ"ל יסוד גדול, כאשר אדם מבקש בקשה משמעותית מזולתו, ישתדל לא רק שיעשה רצונו, אלא שיעשה מתוך רצון, ויהיה מאושר במלוי בקשתו. ה' מצווה את יעקב, "שוב אל ארץ אבותיך" (בראשית לא, ג). יעקב ונשותיו הצדקניות רצו מאוד לעזוב בית אלילים מושחת

כל דעביד רחמנא - לטב עביד

לפני כחצי שנה פורסמה ידיעה, על חברת תעופה - שהורידה קבוצה גדולה של יהודים שהיו בדרום מאמריקה להונגריה, לציון הרה"ק ר' ישעיהו מרקעסטר זיע"א, בגלל שהיו קצת נוסעים חרדים שהורידו את המסכות [מישהו זוכר...]. לכן הענישו את כל מי שנראה כחרדי, ולא הרשו לו עלות לטיסת המשך... המקרה עורר בשעתו רעש גדול, וכמוכן שתבעו אותם לבית המשפט, ככה להעניש יהודים חפים מפשע, בגלל שאחרים שלבושים כחרדים לא עטו מסכה?!

השבוע התפרסם שכל אחד מהנוסעים שעוכבו ללא סיבה, פוצו ב-21,000\$ כל אחד!!!

לא רע בכלל, הייתה אומר אפילו טוב מאד. מסתבר שאם היו שואלים כל אחד מהם, האם תסכים שיעכבו אותך, ואח"כ תקבל \$21,000? מסתמא כולם היו מסכימים, כי זה בינוס טוב. בעלי המוסר, הרעישו עם משלים דומים, הרי 'ודאי שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד', זאת אומרת ש'כביכול', ואפילו לא 'כביכול' אלא באמת, מכל צרה ופגע רע שקורה לבן אדם, תצמח לו מזה טובה, הוא יקבל מהקב"ה הרבה יותר מ-21,000\$, אלא מה, צריך קצת אמונה והרבה סבלנות, אבל האם זה לא משתלם? ברור שזה משתלם, אז ממילא פשוט המשנה ש'חייב אדם להודות על הרעה כשם שמודה על הטובה', כי הרי סמוכים ובטוחים על הקב"ה שלא יעשה לנו כל רע. ואכמ"ל.

למה רק על יעקב נאמר שיציאת הצדיק עושה רושם?

למה לא נאמר כן גם על יציאת אברהם ויצחק? ועוד הרי היה את יצחק, שהמשיך להאיר ולהשפיע על בני מקומו? עונה הרה"ג ר' דוד כץ שליט"א ג' תי':

[א] כשאברהם ויצחק יצאו, הם לא השאירו צדיק אחר בעיר, ופשוט הדבר שהיציאה עושה רושם. החידוש ביעקב הוא, שגם שהשאיר בעיר את יצחק ורבקה, סוף סוף נחסר ההשפעה של עוד צדיק וקמ"ל שאע"פ שנשאר צדיקים אחרים, יציאת הצדיק עושה רושם. והרבה אפשר ללמוד מתירוץ זה, בחשיבות כל אחד ואחד, בחור או אברך אומרים לעצמם, אז מה אם אני יצא מה'בית מדרש' נשאר עוד 1000 בחורים בהיכל הישיבה, וכדו', צריך לדעת שיציאת כל צדיק וצדיק, כל בחור וכל אברך משאירה רושם...

"ואל יאמר הסרים הן אני עץ יבש", לכל אחד יש חשיבות ורושם... [ב] "הפורץ". ביציאת אברהם ויצחק לא היה מי שירגיש את חסרון הצדיק, רק ביציאת יעקב, שנשארו יצחק ורבקה היה מי שהרגיש את חסרון הצדיק. [ג] תשובה על השאלה השנייה, אבל יש בה יסוד גדול! עיקר חשיבות האדם - היא בעמידה נסיונות. יצחק היה כבר 'סגי נהור' ולא היה לו נסיונות ומלחמת היצר, ולכן היה מורגש יציאת יעקב, שעדיין היה במלחמת היצר בתמידות...

איך היה מותר לחלל למסוד את הסימנים ללאה? על שאלה זו נשתברו קולמוסים רבים, והשנה אומר ר' דוד הנ"ל יישוב חדש, יתכן [וכפי שאומר הרמב"ם] שהיה חטא בעצם מסירת הסימנים, אבל המעלה של רחל היתה, שהיא הייתה בדרגה של 'מסירת הסימנים', ומעלה זו שלך שבירת חזיון המידות עד כדי ויתור על השידוך עם יעקב אבינו, עם סכנה גדולה ליפול לידי עשיו, וויתור על כל הבנין של כלל ישראל, זה מעלה נוראה ועצומה, ועל כך נשתבחה רחל.

dos48432274@gmail.com

ר' אמונת של הלכה הרב דוד מטיאס

ביעור פירות וירקות של שביעית

פירות וירקות הקדושים בקדושת שביעית מותר לאכול כל זמן שמצוי מאותו המין בשדה, אולם משעה שכלה הפרי או הירק מן השדה יש חובה לבערו, כלומר שאם יש ברשותו פירות או ירקות הקדושים בקדושת שביעית ואותו מין שברשותו כבר כלה מן השדה, עליו להוציאם מביתו ולהפקירם בפני שלושה, ורשאי אחר כך לזכות בהם בחזרה.

חובת הביעור חלה רק על אדם שיש ברשותו פירות או ירקות שביעית בכמות העולה על מה שדרוש למזון שלוש סעודות לכל אחד מבני הבית, אבל אם אין בידו כמות העולה על שיעור זה, רשאי להניחם אצלו ולאכול מהם, ואין צורך להפקירם. ובאופן חישוב השלוש סעודות עיין בספר משפטי ארץ (פרק ל' ס"ג) שהביא משמיה דהגר"ש אלישיב זצ"ל שיש לשער כפי דרך אכילתו של כל אדם ואדם, לדוגמא אם הגיע זמן הביעור של תאנים אין אומרים שישער כמה תאנים ביכולתו לאכול אם יקבע סעודתו רק על תאנים, אלא ישער כמה תאנים דרכו לאכול בג' סעודות כלפתן עיי"ש.

אמנם יש שדקדקו מלשון החזון איש שמשערים כאלו אוכל כל הסעודה כולה מאותו פירות שכתב וז"ל: מזון ג' סעודות אפשר דכל שיכול לאוכל בג' סעודות היו בכלל, ואין קצבה בדבר, ולא מחייבין ליה להסתפק בפת קטניות ולא בשיעור סעודה עכ"ל. וכן נראה שהבין הגר"ח קניבסקי זצ"ל בכונת החזון איש, שנשאאל במכתב תשובה (הובא בספר קיצור דיני שביעית) האם שיעור ג' סעודות הוא אם יאכל סעודות שלמות רק מפרי זה או כשיעור הרגיל לאכול פרי זה בסעודה רגילה והשיב הגר"ח בכת"ו: עיין דרך אמונה פ"ז ס"ק ט"ו משמע דמותר עכ"ל והמעייין שם בדרך אמונה יראה שהעתיק ממש את לשון החזון איש הנ"ל.

וכן נראה שהבין הגר"ק זצ"ל בכונת החזון איש, שכתב בחישוב הג' סעודות וז"ל: אם הגיע זמן הביעור כגון של תפוחי אדמה מותר לו ליקח כמות הנ"ל לג' סעודות כאלו אוכל כל הסעודות רק תפוח אדמה ואף שדרכו לאכול בסעודה גם שאר מאכלים עם התפוח אדמה והוא הדין כשמיגיע זמן הביעור לפירות כמו תמרים וכיוצא בזה עכ"ל, ובטעם הדבר שמשערים באופן זה ביאר הגר"נ משום שלפעמים אוכלים באופן זה, ולפי זה כתב שם שבדברים שאין הדרך לאכול בפני עצמו כגון שומים ובצלים אין מחשבים אלא הכמות שהדרך לאכול מהם בג' סעודות עיי"ש.

מבאר מו"ר הגר"ש כהן שליט"א כי ניתן ללמוד ארבע תובנות מדבריו הנפלאים של השל"ה הקדוש:

א. אף אם הפוקד הנו אדון ומושל ובסמכותו לפעול, אף לפנות על היותו את רצונו.

ב. אין די בניסיון שטחי להשפיע, אלא יש להשתדל לשכנע במידת האפשרויות.

לעורר מוטיבציה על ידי בקשה וריכוך, וכך יתגבר על כח ההתנגדות. [היא שיחת].

ד. כל זאת גם אם אין מדובר בבקשה של בשר ודם, אלא אף בציווי הקדוש ברוך הוא. כל ילד ומבוגר רוצה במהותו להיטיב דרכיו ומעשיו, אלא שכובל הוא בכבלי היצר ובניסיונות החיים. תפקיד המנחה הוא השנייה הנגד מחשש שהדבר יסייע לגנבים לפרוץ לדירתו הפרוזה. וירגע ויגעש הבניין. השכן מהקומה השלישית שראה את המריבה המרה - התערב. הוא הציע לשכן מהקומה השנייה סורגים על חשבוננו, ובא לציון גואל.

חלפו שנתיים ימים.

מאת: אוריאל שטרנבוך שליט"א
פרשת-ענק פורצת בדידה בקומה השלישית של מידוענו. אלא שלרוע המזל מתברר כי כולם הצליחו להימלט על נפשם מלבד הילדה הפעוטה.

לא נכנסים אתכם לתיאורי-הדרמה מהאירוע, אבל היה צריך להיחלץ חושים ותוך שניות ספורות להגיע לדירה הבורעת כדי להציל את חייה של הפעוטה שלבדה כמוכן לא

הסדרה.

מעשה מחוק באמונה ובטחון

מי נותן למי? הסורגים שהצילו

השכן מהקומה השלישית החליט 'לתרום' את הסורגים לשכנו. לתוצאה לא ייחל מעודו...

'סכסוכי שכנים' לצערנו הינם דבר שבשגרה, אבל הסכסוך בבניין במודיעין-עלית היה מסוג אחר: זה מהקומה הראשונה ביקש לעשות 'סורגים' לדירתו, ואילו זה מהקומה

ואפילו בהסתרה

מתברר, כי לפעמים החסד שהאדם עושה לאחרים - הוא לבסוף משרת אותו בעצמו. ה'יותנו לי תרומה' הוא למעשה 'וייחוק'.

לעיתים אדם רואה במו-עניניו את ה'ויחוק'; לעיתים לא, ושכרו צפון לו.

(מתוך הספר החדש "בוודאי גם שם" - סיפורי השגחה אישיים מאת הסופר הרב אברהם ישראל פרידמן. ניתן להשיג בפלא: 0504116867)

לעברנו בכל לבבכם

התחזקות בעבודת הרב - זו תפילה
אם נעריך כראוי את הדבר - יהיה לנו כוחות אליו

איתא בגמרא (ברכות לב): 'תנו רבנן, ארבעה צריכין חיזוק, ואלו הן, תורה, ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ'. ומקשים, וכי התורה צריכה חיזוק? הלא כה דברי כאש, ה' עוז לענמי יתן'. והרי האדם הוא העצילן המתרפה והוא זה שצריך חיזוק! ולמה כתוב כאן לשון שהתורה צריכה חיזוק. אלא שכאן מלמדים אותנו חז"ל שלכל אדם יש כוחות אדירים, והראיה שבכל מה שחשוב אצלו, הוא פועל בזריזות רבה מאד. כאשר מדובר בתאווותיו וברצונותיו, הוא רזי וגיבור שאין לשער. לכן, בהכרח שאין האדם עצמו צריך חיזוק, אלא התורה צריכה חיזוק אצלו, מכיון שאין לו את ההערכה הראויה אליה. אם האדם היה מעריך תורה כראוי - הוא היה רץ במהירות ובזריזות ללמוד תורה בכל עת.

וכן הוא בכל ארבעת הדברים שחז"ל לימדונו שהם צריכים חיזוק: תורה, מעשים טובים, תפילה ודרך ארץ. שהם צריכים חיזוק אצל האדם, שידע מבין את רום מעלתם ורום ערכם. המשגיח רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה מבאר במה שאנו אומרים בתפילה: 'אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת, תורה ומצוות חוקים ומשפטים אותנו למדת', הקב"ה אוהב את כלל ישראל אהבת עולם, אהבה נצחית ומקיפה, אהבה שחובקת זרועות עולם, והנה מדרך האהבה להעניק לנאהב מתנה כפי יכולתו של האהוב. העני יכול להעניק רק כמה פרוטות, ואילו העשיר נותן מתנה רבת ערך, זהב ויהלומים.

הקב"ה אוהב את כלל ישראל אהבת עולם, ואצלו הרי כל הכסף והזהב לא נחשבים למאומה, 'לי הכסף ולי הזהב נאם ה'', אז ברור שכאשר הקב"ה אוהב את כלל ישראל הוא נותן להם את המתנה הכי גדולה - והוא יכול, שהרי 'מלא כל הארץ כבודו'!

ומה הוא נותן? 'תורה ומצוות חוקים ומשפטים אותנו למדת'! מכאן ראינו שהתורה והמצוות הם הרכוש הגדול והיקר ביותר שישנו בעולם, וזה שווה יותר מכל חללא דעלמא. וזהו ביאור מה שאנו ממשכים ואומרים: 'על כן בשכבנו ובקומנו נשיח בחוקיך ונשמח בדברי תורתך ובמצותיך לעולם ועד, כי הם חייו וארץ ימינו ובהם נהגה יומם ולילה'. כי כאשר מבינים את ערכה של התורה, ממילא הוגים בה יומם ולילה ושמים בה עד מאד יותר מכל החמודות שיש בעולם. ולא רק מבחינת מעלתה של תורה, אלא גם מבחינתה זו ששכר תורה הוא נצח נצחים!

אדם שהיה יודע מה רב ערכה של המתנה היקרה הזו, הוא היה מגלה שטמונים בו כוחות אדירים והיה רץ בזריזות רבה ללימוד התורה בכל כוחו! בעולם קוראים לזה ש'התגלו באדם כוחות טמירים'. וכי נולדו בו לפתע פתאום כוחות יש מאין? בודאי שלא, אלא שקודם לכן הוא לא ניתב את כוחותיו לדברים הללו, אך מיד כאשר מבין מה רב ערכם, הוא מפנה את כל כוחותיו לעבודה זו.

האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, שוחח עם אברך אחד מחסידיו, ובתוך הדברים התבטא האברך ואמר: 'אעשה מה שאני יכול'... נזעק הרב"ה ואמר: תזרה מאד ממה שאתה אומר! אתה יודע לאיזה שעבוד הכנסת את עצמך? והוסיף וסיפר: כאשר התמנית להיות רב בקלויזנבורג אמרת שיגורים בישיבה. באותם זמנים כרכי הש"ס והרמב"ם עבים ביותר והייתי צריך שנים ושלושה בחורים שיסחבו עבורי את הספרים, כי באמת חשבת שאין בכוחותי לשאת משא כבד שכזה.

לאחר מכן בשנות הזעם, הנאצים ימ"ש הכריחו אותי לסחוב קורות כבדות ביותר, הרבה הרבה יותר מהספרים, וסחבתי אותם מחוסר ברירה, זאת אומרת שהיה בי את הכוחות. לכן, אף פעם אל תגיד - אעשה בכל כוחי.

היוצא מהנ"ל, יש לנו את הכוחות, צריך רק לחזק ולייקר את הדברים בתוך תוכינו.

דברים מעלוך 'תוספת שבת'

במעלת לימוד התורה בשב"ק.

מכתב גאב"ד אשדוד הגאון הגדול רבי בונים שריבר שליט"א

כתב הרשב"א (בשרית חלק ה' ס"ז א') שהטעם שאומרים במנחה בשבת ואני תפילתי כי בשעה שאנשים מטיילים ומתענגים ואדם פורש מהם ונכנס לבית הכנסת זה עת רצון עבדו ע"ש, וא"כ על אחת כמה וכמה לילות שבת הארוכים הבעלי"ט שזהו זמן התורה רפויה בעולם, ומקיימים מצוות שניה בשבת בהידור רב מאד, פשיטא שמי שפורש מזה והולך ליהנות בתורת ה' הלא עת רצון עצומה היא בשבילו, וללא ספק שמלימוד זה יושפע עליו שפע ברכה והצלחה לכל השבוע, הכו"ח לכבוד התורה ולכבוד השבת. ער"ח כסלו תשפ"ב.

ניצול הזמן ללימוד התורה בשבת קודש ממרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א

ידוע מה שאמרו חז"ל (ירושלמי שבת ט"ו ג) לא ניתנו שבתות ויו"ט לישראל אלא כדי לעסוק בהם בתורה, ומפני שבכל ימות החול בני אדם טרודים במלאכתם ומטוהרים ואין להם פנאי לעסוק בתורה בקביעות, ובשבת הם פנויים ממלאכה ויכולים לעסוק בה כראוי.

עוד אמרו חז"ל (תנחומא פרשת ויקהל) "אמר הקדוש ברוך הוא למשה רד ועשה לי קהילות גדולות על דבר שבת, כדי שילמדו כל הדורות הבאים אחריו להקהיל קהילות בכל שבת ולכנוס בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ללמד בהן תורה ברבים". והטור (או"ח סי' רצ"ד) הביא עוד מהמדרש: אמרה תורה לפני הקדוש ברוך הוא, רבש"ע כשיכנסו ישראל לארץ זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו ואני מה תהא עלי, אמר לה, יש לי זוג שאני מוזוג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם ויכולין לעסוק בך".

ובזה יש לפרש היטב לשון הפסוק "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה", שבכל ששת ימי המעשה יכול האדם להתעסק במלאכתו בענייני העולם הזה, אבל בשבת קודש, היום קדוש לה' לענייני שמים.

ומכאן יש לעורר אודות חשיבות לימוד התורה בשבת קודש, ובפרט בלילות שבת קודש הארוכים של החורף שאפשר ללמוד גם שש שעות רצופות ומעלה, וכבר אמר רבינו החזון איש זצ"ל שקדושת השבת מסייעת לאדם לחדש חידושי תורה בהירי, ואשרם ואשרי חלקם של המנצלים הזמן כליל שבת ללימוד התורה, וקובעים סדר ללימוד לזה.

וגדולי ישראל היו מנצלים מאוד את הזמן בשבת קודש ללימוד התורה, וראיתי אצל כ"ק האדמו"ר משאץ מלונדון הגאון הצדיק רבי שלום מאסקאוויטש זצ"ל, שגם בימי זקנותו לא היה הולך לישון לאחר סעודת הבוקר ביום השבת, אלא היה הולך מיד לאחר הסעודה ללמוד גמרא שעות רצופות, ובשבתות הקיץ הארוכות היה יושב ולומד משעה שתיים בצהרים עד סביבות עשר בערב [שהוא קודם השקיעה בלונדון], כדי לענג את השבת בלימוד התורה.

ובספר במנוחה וקדושה (לתלמידי מוה"ח מוולאז'ין זיע"א, שער התפילה ראשון סי' ג) ביאר ענין נשמה יתירה בשבת, שעל ידי הנשמה יתירה, זוכה האדם שלימודו הוא בנקל בלא טורח והתגברות, כי אדרבה נפשו מתענגת ושומחה מלמודה, עיי"ש.

המכשול הגדול - מילוי כרסו בשעת הסעודה

וחידוש נפלא כתב רבינו יונה (דרשות רבינו יונה על התורה, פרשת ויקהל) בטעם הדבר שצטוונו לאכול סעודה שלישיית בשבת, שחששו חכמים שמה יאכל האדם בסעודת השבת אכילה גסה ועי"ז יבטל זמנו ולא יהיה פנוי לתורה, ועל כן חייבו חכמים לאכול עוד סעודה לפנות ערב, כדי שיהיה זמן ללמוד תורה שלא להעמיס עצמו באוכל יתר על המידה בסעודת היום, ואז יהא באפשרותו לאכול עוד סעודה אח"כ, ונמצא כובש את יצרו ומקדש באכילתו את השבת, וגם זמנו פנוי ביום השבת ללימוד התורה. וזהו לימוד מוסר לדידן גם לסעודת הלילה לא למלא כרסו יותר מידי כי אז יבוא לידי עייפות ולא יוכל לנצל הזמן ללימוד התורה הקדושה.

חבורת "מעין עולם

הכ"א
[ג' דפים במסכת
שבת]

סה - סז

בקרו

ספר מה למעשה
מאת הרב ישראל מאיר אלטמן

ניתן להישלם לקבלת העלוך במייל
a0548496676@gmail.com
בכל ענייני העלוך ניתן לפנות ל- 0548496676

חלק נתרם לע"נ: משה בן חנום תורת
וזהו רחל זינת בת גיבור תורת.